

REPUBLIKA SRPSKA
NARODNA SKUPŠTINA

PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)

ZAKON O FINANSIRANJU POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Banja Luka, maj 2025. godine

ZAKON O FINANSIRANJU POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se način i uslovi pod kojima političke organizacije obezbjeđuju sredstva za rad, kao i obezbjeđivanje sredstava za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Član 2.

- (1) Politička organizacija može da se finansira iz:
- 1) članarina,
 - 2) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica,
 - 3) izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organizovanja svojih manifestacija,
 - 4) prihoda od imovine u vlasništvu političke organizacije i
 - 5) dobiti privrednog društva koje je u vlasništvu političke organizacije.
- (2) Privredno društvo iz stava 1. tačke 5) može se baviti samo djelatnošću u vezi sa kulturom ili izdavačkom djelatnošću.
- (3) Godišnji prihod političke organizacije iz stava 1. t. 4) i 5) ovog člana ne može da prelazi 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda političke organizacije.

Član 3.

Finansijska sredstva iz člana 2. stav 1. ovog zakona politička organizacija može da koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Član 4.

- (1) Članarinom se, u smislu ovog zakona, smatra redovni novčani iznos koji član političke organizacije plaća na način i pod uslovima utvrđenim njenim statutom ili drugim aktom.
- (2) Dobrovoljnim priložima, u smislu ovog zakona, smatraju se povremene ili redovne uplate kojima fizička ili pravna lica dobrovoljno daju finansijska sredstva političkoj organizaciji u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj organizaciji bez naplate.
- (3) Za dobrovoljne priloge koji se daju političkoj organizaciji u formi proizvoda ili usluga fizička i pravna lica dužna su izdati račun na kojem će biti naznačena tržišna vrijednost poklonjenog proizvoda ili usluge, te na kojem je naznačeno da glasi na političku organizaciju i da ne podliježe naplati.
- (4) Političke organizacije dužne su da vode evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te da izdaju potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga.
- (5) Ovlašteno lice u političkoj organizaciji uplaćuje članarinu i dobrovoljne priloge neposredno na transakcioni račun političke organizacije najkasnije u roku od deset dana od dana prijema uplate.

(6) Pod uslugama iz stava 2. ovog člana ne smatra se dobrovoljni rad volontera političke organizacije.

Član 5.

- (1) Fizička i pravna lica mogu da daju dobrovoljne priloge političkim organizacijama jednokratno ili više puta tokom kalendarske godine.
- (2) Dobrovoljni prilozima u novcu uplaćuju se na transakcioni račun centrale političke organizacije.
- (3) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga fizičkog lica jednoj političkoj organizaciji ne može prelaziti iznos od 20.000,00 KM u kalendarskoj godini.
- (4) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga pravnog lica jednoj političkoj organizaciji ne može prelaziti iznos od 100.000,00 KM u kalendarskoj godini.
- (5) Ukupan iznos koji član političke organizacije uplati na ime političke organizacije u toku jedne kalendarske godine ne može prelaziti iznos od 30.000,00 KM, što uključuje i članarine.

Član 6.

- (1) Politička organizacija dužna je da vodi poslovne knjige i da podnosi finansijski izvještaj u skladu sa zakonom.
- (2) Politička organizacija dužna je svojim internim aktima da uredi sistem unutrašnje finansijske kontrole nad nižim organizacionim dijelom radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda, te zloupotrebe finansijskih sredstava.
- (3) Na finansiranje izborne kampanje primjenjuje se zakon kojim se reguliše sprovođenje izbora.

Član 7.

- (1) Sredstva za finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa dodjeljuju se radi pokrića:
 - 1) paušalnih troškova za rad u izbornim jedinicama poslanika, odnosno odbornika,
 - 2) putnih troškova u inostranstvo ako organizator nije Narodna skupština Republike Srpske ili Vijeće naroda Republike Srpske, odnosno skupština jedinice lokalne samouprave,
 - 3) troškova nabavke materijala-goriva, štampe, službenih glasila i publikacija,
 - 4) troškova smještaja i ishrane poslanika, delegata, odnosno odbornika u vrijeme kada se ne održavaju sjednice i
 - 5) ostale troškove u vezi sa radom poslanika, delegata, odnosno odbornika u klubovima i grupama.

Član 8.

Finansijska sredstva za pokriće troškova iz člana 7. ovog zakona, u djelokrugu nadležnosti Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske, a u djelokrugu nadležnosti jedinica lokalne samouprave u njihovim budžetima.

Član 9.

Po odluci kluba, odnosno grupe, sredstva za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa mogu se dodjeljivati drugim organizacijama i korisnicima za

pokriće troškova iz člana 7. ovog člana.

Član 10.

Odluku i način raspodjele sredstava iz člana 7. ovog člana utvrđuju administrativne komisije Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeće naroda Republike Srpske, odnosno nadležno radno tijelo određeno poslovníkom skupštine jedinice lokalne samouprave.

Član 11.

(1) Republička izborna komisija Republike Srpske (u daljem tekstu: Republička izborna komisija) nadležna je za provođenje odredbi ovog zakona i nadležna je da odluči da li su politička organizacija ili drugo pravno ili fizičko lice prekršili odredbe ovog zakona, kao i da izrekne sankcije bilo kojoj političkoj organizaciji zbog nepridržavanja navedenih odredbi ili da preduzme odgovarajuće administrativne mjere u okviru svoje opšte nadležnosti, u skladu sa zakonom.

(2) Prije izricanja kazne ili preduzimanja administrativne mjere, Republička izborna komisija nastojaće postići da politička organizacija, za koju je ustanovljeno da je prekršila odredbe ovog zakona, dobrovoljno otkloni uočene nedostatke, ako su oni otklonjivi.

(3) Svaku sumnju o krivičnom djelu koja se može dovesti u vezu sa finansiranjem političkih organizacija, Republička izborna komisija obavezna je prijaviti nadležnom tužilaštvu i Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Član 12.

(1) U slučaju da politička organizacija ne postupi prema odredbama ovog zakona, Republička izborna komisija nadležna je za izricanje novčane kazne u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se reguliše sprovođenje izbora.

(2) Vrhovni sud Republike Srpske nadležan je za razmatranje žalbi na odluke Republičke izborne komisije.

Član 13.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kazniće se za prekršaj politička organizacija koja:

- 1) finansijska sredstva koristi suprotno odredbi člana 3. ovog zakona,
- 2) ne vodi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga i ne izdaje potvrde o njihovom prijemu, u skladu s odredbom člana 4. stav 4. ovog zakona,
- 3) obezbijedi sredstva iz izvora koji nisu propisani članom 2. ovog zakona,
- 4) ne vodi evidenciju o svojim prihodima i rashodima u skladu sa propisima,

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM do 600,00 KM kazniće se i fizičko lice koje izvrši prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Član 14.

(1) Novčanom kaznom do trostrukog iznosa primljenih sredstava kazniće se za prekršaj:

1) politička organizacija koja je dobila sredstva u iznosu koji prelazi najveći utvrđeni godišnji prihod iz člana 2. stav 3. ovog zakona ili prelazi najveći utvrđeni iznos dobrovoljnih priloga iz člana 5. ovog zakona.

2) politička organizacija, lista nezavisnih kandidata i kandidat koji ne prijave i ne uplate u budžet Republike Srpske iznose dobrovoljnih priloga koji prelaze visinu iznosa utvrđenu u članu 5. ovog zakona,

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM do 600,00 KM kazniće se i fizičko lice koje izvrši prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Član 15.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na izvore finansiranja i na finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa, shodno se primjenjuju i na liste nezavisnih kandidata i nezavisne kandidate.

Član 16.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i opštine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/08).

Član 17.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Dr Nenad Stevandić

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA ZAKONA O FINANSIRANJU POLITIČKIH ORGANIZACIJA

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o finansiranju političkih organizacija sadržan je u članu 5. al. 6. i 7. Ustava Republike Srpske, kojima je utvrđeno da se ustavno uređenje Republike Srpske temelji na višestranačkom sistemu, parlamentarnoj demokratiji i podjeli vlasti, u članu 31. stav 1. Ustava, kojim je zagantovana sloboda političkog organizovanja i djelovanja u skladu sa zakonom, kao i u amandmanu XXXII tačka 18. na član 68, kojim je utvrđeno da Republika uređuje i obezbjeđuje i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom. Takođe, članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i opštine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/08) stupio je na snagu 23. jula 2008. godine i od tada nisu vršene njegove izmjene i dopune. Ovim zakonom uređeni su uslovi, visina, način obezbjeđivanja i raspodjela finansijskih sredstava iz budžeta Republike Srpske i budžeta grada i opštine za finansiranje redovnog rada i pokriće dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, nezavisnih poslanika i odbornika i finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Predloženim zakonom uređuju se način i uslovi pod kojima političke organizacije obezbjeđuju sredstva za rad, kao i obezbjeđivanje sredstava za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa. Dakle, predloženi zakon reguliše da se političke organizacije finansiraju iz članarina, dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica, izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organizovanja svojih manifestacija, prihoda od imovine u vlasništvu političke organizacije i dobiti privrednog društva koje je u vlasništvu političke organizacije.

Nadalje, za razliku od važećeg zakona, prijedlogom ovog zakona, ne propisuje se finansiranje rada političkih organizacija i koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata iz budžeta Republike Srpske i budžeta jedinica lokalne samouprave. Razlog za ovakvo rješenje nalazi se, između ostalog, u činjenici da je stav većeg dijela javnosti u Republici Srpskoj da rad političkih organizacija ne treba da se finansira na teret građana Republike Srpske, s obzirom na značajna finansijska sredstva koja se na godišnjem nivou izdvajaju za njihov rad u budžetu Republike Srpske i u budžetima jedinica lokalne samouprave. Takođe, prema stavu javnosti, političke organizacije sredstva za rad treba da obezbijede iz drugih finansijskih izvora,

kao što su dobrovoljni prilozi pravnih i fizičkih lica, članarine, prodaje propagandnog materijala i organizovanja svojih manifestacija i slično, a ne na teret građana. Pored navedenog, predloženo zakonsko rješenje doprinijeće ostvarenju značajnih ušteda, kako u budžetu Republike Srpske, tako i u budžetima jedinica lokalne samouprave.

Isto tako, predloženim zakonom, za razliku od važećeg zakona, definisani su pojmovi članarine i dobrovoljnih priloga, te propisana obaveza političke organizacije da vodi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te su određena ograničenja za fizička i pravna lica za davanje dobrovoljnih priloga političkim organizacijama tokom kalendarske godine.

Pored toga, predloženim zakonom propisane su nadležnosti Republičke izborne komisije Republike Srpske u vezi sa primjenom ovog zakona, te ovlaštenja za izricanje novčanih kazni, kao i nadležnost Vrhovnog suda Republike Srpske da razmatra žalbe na odluke Republičke izborne komisije.

Nadalje, za razliku od važećeg zakona, propisane se kaznene odredbe za nepoštovanje odredbi ovog zakona.

Predloženim zakonom zadržano je, kao i u važećem zakonu, finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa u cilju obezbjeđivanja nesmetanog funkcionisanja zakonodavnog i predstavničkog organa vlasti, a imajući u vidu da su sredstva koja se izdvajaju za pokriće troškova njihovog rada značajno manja u odnosu na izdvajanja finansijskih sredstava za rad političkih organizacija.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlog za donošenje Zakona po hitnom postupku sadržan je u članu 213. Poslovnika o radu Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20), kojim je propisano da se po hitnom postupku može donijeti samo zakon kojim se uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje se nisu mogle predvidjeti, a nedonošenje zakona po hitnom postupku moglo bi da prouzrokuje štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija.

Donošenje ovog zakona po hitnom postupku nužno je kako bi se sredstva iz budžeta, kako na republičkom, tako i na lokalnom nivou, mogla što prije usmjeriti u svrhe koje su od opšteg interesa za sve građane Republike Srpske (npr. za izgradnju ili rekonstrukciju škola i bolnica, sportskih terena i igrališta i sl.).

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. uređuje se predmet ovog zakona.

Članom 2. propisani su izvori finansiranja političkih organizacija.

Članom 3. propisano je da politička organizacija finansijska sredstva može da koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Članom 4. definisani su pojmovi članarine i dobrovoljnih priloga, te propisana obaveza političke organizacije da vodi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te da izdaju potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga.

Članom 5. određena su ograničenja za fizička i pravna lica za davanje dobrovoljnih priloga političkim organizacijama tokom kalendarske godine.

Članom 6. propisana je obaveza političke organizacije da vodi poslovne knjige i da podnosi finansijski izvještaj u skladu sa zakonom, te da svojim svojim internim aktima urede sistem unutrašnje finansijske kontrole nad nižim organizacionim dijelom, radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda, te zloupotrebe finansijskih sredstava. Takođe, propisano je da se na finansiranje izborne kampanje primjenjuje zakon kojim se reguliše sprovođenje izbora.

Članom 7. taksativno je nabrojano u koje svrhe se dodjeljuju sredstva za finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Članom 8. propisano je da se u budžetu Republike Srpske obezbjeđuju sredstva za finansiranje rada poslaničkih i delegatskih klubova i grupa koji su osnovani u Narodnoj skupštini Republike Srpske i Vijeću naroda Republike Srpske, odnosno u budžetu jedinice lokalne samouprave za finansiranje rada odborničkih klubova i grupa koji su osnovani u skupštini jedinice lokalne samouprave.

Članom 9. propisana je mogućnost da se po odluci kluba, odnosno grupe, sredstva za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa mogu dodjeljivati drugim organizacijama i korisnicima za pokriće troškova iz člana 7. ovog zakona.

Članom 10. ovlaštene su administrativne komisije Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, odnosno nadležno radno tijelo osnovano poslovnikom skupštine jedinice lokalne samouprave da svojom odlukom utvrđuju način raspodjele sredstava za potrebe iz člana 7. ovog zakona.

Čl. 11 i 12. utvrđena je nadležnost Republičke izborne komisije za provođenje odredbi ovog zakona, te da izriče novčane kazne u skladu sa ovim zakonom i Izbornim zakonom Republike Srpske, u slučaju da politička organizacija ne postupi prema odredbama ovog zakona, kao i obavezu da svaku sumnju o krivičnom djelu koja se može dovesti u vezu s finansiranjem političkih organizacija i finansiranjem izborne kampanje da prijavi nadležnom tužilaštvu i Ministarstvu unutrašnjih poslova. Takođe propisano je da je Vrhovni sud Republike Srpske nadležan da rješava po žalbama na odluke Republičke izborne komisije.

Čl. 13-14. utvrđene su kaznene odredbe za kršenje odredbi ovog zakona.

Članom 15. propisano je da se odredbe ovog zakona, koje se odnose na izvore finansiranja i na finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa, shodno primjenjuju i na liste nezavisnih kandidata i nezavisne kandidate.

Članom 16. utvrđen je prestanak važenja Zakona o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i opštine („Službeni glasnik Republike Srpske", broj 65/08).

Članom 17. utvrđeno je stupanje na snagu ovog zakona.

VII RAZLOZI ZA STUPANJE NA SNAGU ZAKONA PRIJE OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRPSKE“

Članom 109. stav 1. Ustava Republike Srpske propisano je da zakoni i drugi opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, a da mogu stupiti na snagu i ranije iz naročito opravdanih razloga. Predloženim zakonom ne propisuje se finansiranje rada i troškova izborne kampanje političkih organizacija i koalicija liste nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata iz budžeta Republike Srpske i budžeta jedinica lokalne samouprave, a što dovodi do značajnih finansijskih ušteda na godišnjem nivou. Samim tim, navedeno zaknsko rješenje je od opšteg interesa za Republiku Srpsku. Takođe, ovim zakonom se propisuje da Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja zakona u „Službenom glasniku Republike Srpske“, što predstavlja naročito opravdan razlog za stupanje ovog zakona na snagu prije osmog dana od dana objavljivanja.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za primjenu ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske i budžeta jedinica lokalne samouprave za rad poslaničkih, delegatskih i odborničkih klubova i grupa, s obzirom da su ista već obezbijeđena za 2025. godinu.